

Kaluston ETCS-varustelun toteutuksen edellytysten varmistaminen Digirata- hankkeen onnistumiseksi

Esitys LVM:n Digirata-hankkeen ohjausryhmälle
15.2.2023

VR-Yhtymä Oyj

Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy

Edellytykset kaluston ETCS–varustelun onnistumiseksi

Mitä käytännön tekoja Digirata–hankkeen kalusto edellä–periaate edellyttää

STM-raamisopimus	Väyläviraston ja kaluston omistajien välinen sopimus	ETCS–hankintaa varten tarvittavat määrittelydokumentit	Vahvistettu rahoituspäätös EKA–rataa seuraaville rataosille	Kaluston ETCS–varustelun tukeminen
• Suomen markkinoilla Hitachi Raililla on ainoana STM:n toimittajana de facto monopoliasema, mistä aiheutuu merkittäviä hankintaoikeudellisia haasteita kaluston ETCS–hankintaan • Riskiä voidaan hallita uusimalla Väyläviraston ja Hitachi Railin välinen raamisopimus, mikä mahdollistaisi STM:n hankkimisen kaikille potentiaalisille ETCS–toimittajille samoilla ehdoilla • OHM YTE velvoittaa jäsenvaltioita kiinnittämään huomiota sen varmistamiseen, että STM–yksiköitä on saatavilla oikeudenmukaisin kaupallisin ehdoin. Miksi: Nykyisen ETCS-toimittajien välisen epätasapuolisen kilpailuasetelman korjaaminen	• ERTMS–koordinaatioryhmässä on keskusteltu Väyläviraston ja kaluston omistajien välisestä sopimistarpeesta • Keskeisiksi seikoiksi ratainfra ja kaluston yhtäaikaisen ETCS–varustelun optimaalisen etenemisen mahdollistamisessa on tunnistettu mm.: • Rataverkon haltija on vastattava yhteensopivuuden dokumenteista, joiden perusteella kalusto-omistajat hankkivat varustelun ja siitä, että dokumentaation perusteella hankittu varustelu toimii yhteen radan kanssa, kantaen vastuun laitteiston epäyhteensopivuustilanteissa kaluston omistajalle aiheutuvista lisäkustannuksista. • Sopiminen aikataulusta Miksi: Kalusto-omistajien ETCS–varustelua koskevien investointipäätösten mahdollistaminen	• Kaluston ETCS–laitehankinnat tulevat nojaamaan osaltaan Väyläviraston (ja Digiradan) laatimiin määritelmiin • On ratkaisevan tärkeää hankintojen laadukkaan valmistelun ja hankintojen aikataulunmukaisen etenemisen kannalta, että määritelmät ovat käytettävissä oikea-aikaisesti, EKA–radan osalta loppukeväästä 2023. Miksi: Hankintojen mahdollistaminen (keskeiset lähtötiedot)	• Digirata–hankkeessa on painotettu kalusto edellä–periaatetta (mm. valmisteluvaiheen loppuraportissa) • Ratainfra ERTMS–rahoitusta ei kuitenkaan ole varmistettu ensimmäisen kaupallisen rataosan jälkeiseen aikaan • Kalusto edellä–periaate ei voi toteutua, mikäli kalusto–omistajalla ei ole vakaata selkänöjää Hankkeen etenemisaikataulusta • Kaluston ETCS–laitteiston tilaaminen suoraan ilman vahvistettua ratainfra jatkorahoituspäätöstä tuo mukanaan riskejä (mm. takuut, järjestelmäpäivitystarpeet) • Kaluston ETCS–hankintojen pilkkominen optioihin nostaa laitteistojen hankintakustannuksia, sekä heikentää laitetoimittajien kiinnostusta hankintaa kohtaan. Miksi: Kaluston varustelun hankintojen skaalaetujen mahdollistaminen	• Suomen Digirata–hankkeen yhteiset tavoitteet voidaan saavuttaa ainoastaan, mikäli ratainfra ja kaluston kehitys tehdään synkronoidusti • Suomessa on päädytty varustelemaan ratainfra ainoastaan uusimmalla, radiopohjaisella ETCS–järjestelmällä toteuttamatta radan kaksoisvarustelua, mikä palvelee koko Suomen etua. • Ratkaisu laskee huomattavasti rataverkon haltijan investointi–sekä kunnossapitokustannuksia, mutta on kaluston omistajien kannalta kallein vaihtoehto, koska siirtymä ETCS–järjestelmään ei noudata kaluston normaalia elinkaarta • Kalustovarustelun kansallinen tukeminen mahdollistaisi kaluston ETCS–varustelun toteuttamisen pitkäjännitteisesti ja kalusto edellä–periaatteen mukaisesti. Miksi: Rautateiden kilpailukyvyyn ylläpitäminen

Kiitos